

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดเทพศิรินทราวาส กรุงเทพมหานคร

วันที่ ๗ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗

เนื่องในการสิ้นชีวิตของคุณสุวิทย์ หวังหลี่

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส (๓ จบ)

อชฺเชว กิจฺจมาตปฺปํ โภ ชญญา มรณํ สุเว

น หิ โน สงฺครนฺเตน มหาเสเนน มจฺจุณาติ.

วันนี้ท่านทั้งหลายได้มาเยี่ยมศพคุณสุวิทย์ ซึ่งเป็นประธานหอการค้า อันเป็นคนดีที่หาได้ยากซึ่งล่วงลับไปไม่นานมานี้ และวันพรุ่งนี้ก็จะเริ่มพระราชทานเพลิงศพในระยะต่อไป และได้มาปลงธรรมสังเวช ฟังธรรมิกถาซึ่งจะได้แสดงต่อไปนี้ จึงขอให้ทุกท่านได้น้อมเป็น โอปนยิโก เข้ามาสู่ตัวของเราทุก ๆ ท่าน จะได้เป็นประโยชน์แก่การมาทั้งเป็นประโยชน์แก่ท่านผู้ล่วงลับไปด้วย เป็นประโยชน์แก่เราผู้มาปลงธรรมสังเวช ให้เกิดผลเกิดประโยชน์ภายในจิตใจของเราด้วย

ตามภาษิตที่ยกขึ้นไว้ ณ เบื้องต้นนั้นว่า อชฺเชว กิจฺจมาตปฺปํ โภ ชญญา มรณํ สุเว เป็นต้น ว่าขอให้เราทั้งหลายระลึกถึงตัวในความเป็นมนุษย์ที่เกิดมานี้ ได้รับแรงชวนชวนสร้างคุณงามความดีทั้งประโยชน์แก่ตนและส่วนรวม ให้มากเท่าที่จะมากได้ โดยความไม่นอนใจ เพราะสิ่งที่เป็นเสนาใหญ่ได้แก่ความตายนั้น ไม่เลือกหน้าว่าท่านผู้ใด ดีชั่วก็ตาม โง่ฉลาดก็ตาม เมื่อถึงกาลมาแล้วย่อมเป็นไปได้อย่างกันทั้งนั้น คือเราอาจจะตายในวันนี้หรือวันพรุ่งนี้ก็ได้อีก ในความแน่นอนแห่งความตายนี้ย่อมมีแก่เรา

ด้วยเหตุนี้เวลามีชีวิตอยู่ก็ขอให้ระลึกถึงคุณของพระพุทธเจ้า คุณของพระธรรม คุณของพระสงฆ์ ซึ่งเป็นสรณะอันประเสริฐเลิศเลอในโลกที่เรายึดถือเป็นสรณะอยู่นี้ แล้วน้อมนึกเข้าสู่ภายในจิตใจของตน อย่าได้ปล่อยได้วางคำว่าพุทฺโธ ธัมโม สังโฆ อันเป็นสรณะซึ่งประเสริฐสุดนี้ทุกระยะ และให้มีสติระลึกถึงตัวอยู่เสมอ เพราะเรานั้นเคยพลอสติเคยไม่รู้เนื้อรู้ตัวมามากต่อมากด้วยกันทั้งนั้น

เวลาเราเกิดมาเราก็ไม่ทราบว่าจะเกิดมาจากภพใดชาติใด เกิดมาก็กำกึ่งก็กำสลับเราก็ไม่ทราบได้จนกระทั่งบัดนี้ จึงเรียกว่าการเกิดของเรานั้นเลื่อนลอยในความจดจำ แม้จะได้รับความทุกข์ความลำบากขนาดไหนก็ตาม เราก็ไม่สามารถที่จะจดจำความเป็นมาของเราได้ ซึ่งพอจะให้สติระลึกต่อไปในกาลข้างหน้าว่าจะสร้างคุณงามความดี เพื่อการต้านทานความชั่วช้าลามก และความทุกข์ทรมานทั้งหลายไม่ให้มาถูกต้องแก่ตัวของเรา

ในกาลต่อไปนี้เราก็ไม่ทราบได้ว่า เราจะตายในวันใด วันไหนวันพรุ่งนี้ เพราะสัตว์ตายเคลื่อนกันทั่วโลกทั่วสงสารทุกวันไม่ได้เว้น ไม่ว่าสัตว์ไม่ว่าบุคคล โลกนี้เป็นโลกเกิดตาย เราจึงไม่ควรประมาทว่าจะไม่มาถึงตัวของเรา ต้องวันหนึ่งแน่นอน เมื่อเราทราบอย่างนี้ก็ให้พึงระลึกถึงความตายมรณานุสติเข้าสู่ใจของเราเสมอ ความฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม ความคึกความคะนองที่ยินดีในการทำบาปทำกรรมทั้งหลายก็จะลดน้อยลง แล้วสร้างความดีขึ้นแทนกัน ก็จะเป็นสิริมงคลแก่จิตใจของเรา

เพราะใจนี้เป็นธรรมชาติที่ไม่ตายตั้งแต่กาลไหน ๆ มา การเกิดตาย ๆ คือการเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนชาติ เปลี่ยนสถานที่อยู่ เปลี่ยนวิบากกรรมของเราเองซึ่งเป็นผู้ทำมา ไม่ใช่ตายแล้วสูญไปหายเงียบไป ถ้าเป็นอย่างนั้นแล้วโลกก็น่าจะสบายกัน เพราะไม่มีความเป็นห่วงเป็นใยอะไรในภพชาติของตนทั้งก่อนทั้งหลัง ตายแล้วก็หายเงียบไป ๆ ด้วยกันหมด โลกนี้ก็กลายเป็นโลกที่สูญเปล่าจากสัตว์จากบุคคล จากความทุกข์ความทรมาน แต่ไม่เป็นเช่นนั้น เวลาตายแล้วมันต้องพาให้ไปเกิดจนได้ ร้อยทั้งร้อย พันทั้งพัน หมื่นทั้งหมื่น แสนทั้งแสน ล้านทั้งล้าน ทุกดวงวิญญาณตายแล้วเกิด ๆ ทั้งนั้น นี้ตามหลักกรรมของพระพุทธเจ้าทรงแสดงไว้แล้วอย่างตายตัว เราจึงไม่ควรประมาทในความเกิดความตายของเราว่าจะไม่กระทบกระเทือนเราอยู่เรื่อยไป ดังที่เป็นมาแล้วและกำลังเป็นอยู่เวลานี้

ชาตินี้เราก็ทราบแล้วว่าเราเกิดมาเป็นมนุษย์ มีหน้าซ้ำได้พบพระพุทธศาสนาซึ่งเป็นของเลิศเลอ ธรรมชาติเลิศเลอมาก หายากมากที่จะได้พบได้เห็น แม้แต่คนไทยเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนายังไม่มีความสนใจก็ยังมีอยู่มากมาย ปล่อยลมหายใจฟอด ๆ นี้ทิ้งไปเสียเปล่า ๆ ตายแล้วเหมือนซุงทั้งท่อนไม่มีความหมายอะไร จิตวิญญาณก็ไปเสวยกรรมตามอำนาจแห่งความชอบธรรมของตนไม่ลำเอียงต่อผู้ใด ซึ่งส่วนมากมีแต่ความชั่วช้าลามก พอตายลงไปแล้วความชั่วช้าลามกนั้นก็กลับเป็นพิษเป็นภัย กลับเป็นเสนียดจัญไร เป็นศัตรูคู่แค้นแก่ตัวของเราเอง ไปเกิดสถานที่ใดก็มีแต่ความทุกข์ความทรมานความยากความลำบาก ไม่ได้มีความเหมาะสมในสถานที่เกิดและที่อยู่ นั้นเลย ก็เพราะกรรมแห่งความคะนองของเราที่ทำมา เพราะฉะนั้นจึงขอให้รู้เนื้อรู้ตัวเสียตั้งแต่บัดนี้

พระพุทธเจ้าประกาศธรรมสอนโลกมาได้ ๒,๕๐๐ กว่าปีมาแล้ว ล้วนแล้วตั้งแต่สอนของจริงของแท้ ของปลอมไม่มีในศาสนธรรมของพระพุทธเจ้าเลย เราให้รับเรื่อง ขวนขวายสร้างความดีเสียตั้งแต่บัดนี้ สมกับว่าใจไม่ตาย ออกจากร่างนี้แล้วก็จะไปสู่ร่างข้างหน้าต่อไป ร่างข้างหน้านั้นเป็นร่างประเภทใด อาจเป็นร่างเปรตร่างผีร่างยักษ์ร่างสัตว์เดรัจฉานนรกอเวจีที่ไหนเราก็ไม่ทราบได้ ถ้าเราไม่ทำความแน่นอนด้วยการสร้าง

ความดีของเราเสียตั้งแต่บัดนี้แล้ว เราจะหาความแน่นอนในภพชาติต่อไปของเราไม่ได้ เพราะฉะนั้นจึงสร้างความแน่นอนใส่ตนเองเสียด้วยการสร้างความคิด

การสร้างความคิดมีหลายประเภท มีการให้ทาน มีมากมีน้อยให้ตามมีตามเกิดของเรา เป็นนักเสียสละไม่เห็นแก่ได้ ไม่เห็นแก่ความตระหนี่ถี่เหนียว ซึ่งถือว่าเป็นสมบัติอันล้ำค่าแต่อย่างเดียว ความจริงความตระหนี่ถี่เหนียวนั้นเคยทำความทุกข์ความทรมานให้แก่คนมากต่อมาก แม้เจ้าของเองก็ไม่พ้นที่ได้รับความทุกข์ความลำบาก มีสมบัติเงินทองข้าวของมากน้อยแทนที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เป็นเจ้าของ กลับกลายเป็นของเศษของเดนไปเสีย เจ้าของก็กลายเป็นคนเศษคนเดนไปเกิดในนรกอเวจีไปเสียเช่นนั้น เพราะความไม่ฉลาดในการสร้างตัวเองจากสมบัติที่เกิดมีมากน้อย เพราะฉะนั้นจึงต้องพากันเสียสละ มีมากมีน้อยวันหนึ่ง ๆ ถ้าธรรมดาแล้วเราเป็นชาวพุทธไม่ควรที่จะปล่อยวางการให้ทาน แม้ที่สุดเราได้ใส่บาตรพระองค์หนึ่งก็ยังมีวันหนึ่ง ๆ

เราได้ให้ทานเป็นประจำนิสัยของเรา นี่เป็นความเหมาะสมของผู้สร้างความคิดเข้าสู่ใจ เพราะใจนั้นจะไม่รับอะไรเป็นสมบัติเป็นมรดกเป็นที่ฝากเป็นฝากตายได้ สมบัติเงินทองข้าวของมีมากมีน้อยจะเป็นที่พึ่งไม่ได้ ในเมื่อขาดลมหายใจลงไปแล้วเป็นของเศษเดนไปหมด สิ่งที่จะเป็นหลักเป็นเกณฑ์เป็นที่พึ่งที่อาศัย ก็คือบุญที่เกิดขึ้นจากการให้ทานมากน้อยของเรา ศีลที่เรารักษาได้มากน้อย เจริญเมตตาภาวนาที่เราได้เจริญมาตลอดเวลา นี้แลคือธรรมะที่พึ่งเป็นพึ่งตายที่เป็นสาระสำคัญแก่เรา ความตายใจของเราเมื่อได้สร้างคุณงามความดีนี้มากเข้าเท่าไร ยิ่งเป็นสิ่งที่แน่นอนตายใจตัวเองได้ ตายแล้วไม่ต้องนิมนต์พระมา กุสลา ธมฺมา มาตีกาก็ได้

อำนาจแห่งกุศลผลบุญที่เราสร้างด้วยความฉลาดนั้น สามารถที่จะพุงใจของเราให้ไปเกิดในสถานที่ที่คิดที่ที่เหมาะสมได้โดยไม่ต้องสงสัย อันนี้คือความดีที่ฝากเป็นฝากตายได้ นอกจากนั้นเราก็อาศัยเขาไปในวันหนึ่ง ๆ เมื่อมีชีวิตอยู่เท่านั้น เมื่อหาชีวิตไปแล้วไม่ว่าเศรษฐีกุมภพิตคนทุกข์คนจนทั้งกันหมด ญาติมิตรเพื่อนฝูง สามภรรยาเป็นที่รักที่ชอบใจก็ขาดสะบั้นกันลงไปในขณะที่ลมหายใจขาดดินลงไปนั้นแล ส่วนที่ไม่สิ้นไม่สุดที่จะติดตามไปก็คือบาปกับบุญ บาปนั้นไปเป็นคู่กรรมคู่เวร คู่ความทุกข์ คู่ทุกข์คู่ทรมานแก่ตัวของเรา ส่วนบุญนั้นไปเป็นคู่มิตรคู่สหายคู่พึ่งเป็นพึ่งตาย ใครได้สร้างคุณงามความดีมากน้อย ผู้นั้นจะเป็นผู้มีความสมบูรณ์พูนผล มีความชุ่มเย็นภายในจิตใจ

เราเกิดมาเราอย่าให้จิตใจของเราแห้งผากด้วยคุณงามความดี ขอให้มีความชุ่มเย็นเป็นสุขด้วยอำนาจแห่งคุณงามความดี ทั้งที่มีชีวิตอยู่นี้ก็เป็นสุขเย็นใจ เมื่อเราคิดถึงคดีข้างหน้าที่จะเป็นไปในวาระต่อไปนั้นเราก็มีความภาคภูมิใจว่า ตายแล้วจะไม่ไปตก

นรกหมกไหม้ เพราะอำนาจแห่งกุศลนี้ไม่เคยพาใครไปตกรนรกหมกไหม้ นอกจากบาปเท่านั้น ปรารถนาทั้งหลาย พระพุทธเจ้าทุก ๆ พระองค์ได้หลุดพ้นจากทุกข์ไป เพราะอำนาจแห่งความดีคือบุญคือกุศลนี้ทั้งนั้น มีการให้ทานเป็นต้น ท่านจึงประกาศทางเดินอันราบรื่นตั้งงามอันเป็นสุขเกษมให้แก่พวกเราทั้งหลายว่า จงพากันทำบุญให้ทานอย่าตระหนี่ถี่เหนียว อย่าขี้เกียจขี้คร้าน

การสร้างความดีทั้งหลายต้องฝึกกิเลสเป็นธรรมดา เพราะกิเลสนั้นไม่ยอมให้ใครสร้างคุณงามความดีได้ เพราะสร้างไปแล้วจะย้อนไปเป็นข้าศึกต่อกิเลส ซึ่งเป็นเจ้าแห่งกองทัพของสัตว์โลกในวัฏสงสารนี้ตลอดมา เมื่อเราสร้างบุญสร้างกุศลไปแล้วจะย้อนเข้าไปเป็นข้าศึกแก่เจ้าอำนาจอันนี้ เพราะฉะนั้นเราจึงต้องได้ฝึก

การทำบุญให้ทานของมากน้อยต้องมีความเสียดายเป็นธรรมดา นี่ก็คือเรื่องของกิเลสทำให้เสียดาย แต่เรื่องของบุญของกุศลนั้น อยากรทาน เราฝืนมันเสียดายได้ เราฝืนไปฝืนมาฝืนทุกวันทุกคืนจนเป็นความโล่งในหัวใจของเรา วันหนึ่ง ๆ ไม่ได้ให้ทานอยู่ไม่ได้ มีความอยากทานเป็นกำลัง นั้นแสดงว่าเราชนะไปโดยลำดับแล้วในสิ่งเหล่านี้

การรักษาศีลก็เหมือนกัน ศีลก็มีไว้สำหรับมนุษย์ไม่ได้มีไว้สำหรับสัตว์ เราก็เป็นมนุษย์คนหนึ่งควรจะรักษาศีลได้ข้อใดก็ได้ ดีหมดทุกข้อนั้นแหละบรรดาศีล ยิ่งเราเป็นชาวพุทธมีศีล ๕ เป็นเครื่องประกาศปฏิญาณตนว่าเป็นชาวพุทธแล้วยังเป็นของดี รับผิดชอบได้ทั้ง ๕ ข้อ คือ ปาณา อทินนา จนกระทั่งถึงสุราเมรัย เหล่านี้เป็นสมบัติของมนุษย์ผู้ดีจะพึงรักษาเทิดทูนไว้ภายในจิตใจ ตายแล้วอาศัยศีลธรรมนี้แลที่จะไปสู่สวรรค์นิพพาน

ทำไมพระพุทธเจ้าพระองค์ใดก็ตามมาตรัสรู้จึงสอนแต่เรื่องศีล ๕ ให้พากันละเว้นอย่าทำกันนั้นเพราะเหตุใด ก็เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นภัยอันใหญ่หลวงแก่สัตว์โลกนั้นแล การฆ่าเขาไม่ใช่ของดี เช่นเดียวกับเขาฆ่าเรานั้นแล

การฉกฉกการขโมย ปล้นสะดมต่าง ๆ ด้วยวิธีทางอทินนาทานนั้นก็ไม่ใช่ของดี ไม่นอนใครเข้าไปก็ดูดี เช่น เขามาฉกมาลักมาขโมยสมบัติในบ้านของเรา เราจะมีชื่อเสียงไหม เราไปทำของเขาเขาก็มีความเสียใจเช่นนั้นเหมือนกัน นี่เป็นแต่ละข้อ ๆ

กาเมสุมิฉณาจาร เมียใครผู้ใดใครก็รัก ใครก็เทิดทูนว่าเป็นสมบัติของตนฝากเป็นฝากตายต่อกัน แล้วไปแบ่งสันปันส่วนหัวใจให้ไปในหญิงอื่นชายอื่นนอกจากสามีภรรยาของตน แล้วนำหญิงหรือชายเหล่านั้นมาเป็นคู่แข่งศักดิ์ศรีตั้งงาม สมบัติอันดีของภรรยาของสามีของตนเป็นของที่ไม่ดีเลย จึงไม่ควรนำมาแข่งขันกัน นำมาเป็นข้าศึกรบรากับอยู่ในครอบครัวเหี้ยมเรื้อน จนกระทั่งครอบครัวเหี้ยมเรื้อนแตกไปเพราะหญิงแพศยาหรือว่าหญิงกาฝากชายกาฝากเหล่านั้น ไม่สมควรอย่างยิ่งกับเราเป็นผู้มีศีล ให้พากันรักษาอย่างนี้

การมุสาที่เหมือนกัน การโกหกปกปิดทำคนให้ลุ่มจมนามากต่อมากแล้ว จนกระทั่งเขาได้ตั้งเป็นสิบแปดมงกุฎเรกัทราบด้วยกัน เพราะพวกนี้พวกตมตุนอย่าง ชะมัดไม่มีใครสู้ ทำให้คนลุ่มจมนได้มากมาย

สุราเมรัยก็เหมือนกัน อย่าพากันส่งเสริม อย่าพากันยกยอจนเกินไป สุราคือ น้ำ บำไม่ใช้ของดิบของดีอะไร เด็กเขาก็ไม่กิน ผู้หญิงที่เป็นคนมีสมบัติผู้ดีก็ไม่กิน แต่ผู้ชายเป็นผู้ใหญ่ผู้โตเท่าไรยิ่งกิน สู้เด็กไม่ได้ กราบเด็กเสียดีกว่าเพราะเด็กเขาไม่กิน เหล้า ผู้ชายเรากินเหล้าแล้วผู้ใหญ่กินเหล้า ข้าราชการงานเมือง เป็นผู้ใหญ่เท่าไรยิ่ง ชอบกินเหล้า ๆ สู้เด็กไม่ได้ กราบเด็กเสียดีกว่า จึงจะเป็นสิ่งที่ชอบธรรม แล้วภรรยา ไม่กินเหล้า สามีกินแต่เหล้า กราบภรรยาเสียดีกว่า ให้รู้ว่าตัวนี้ผิด เพราะเป็นสิ่งที่ไม่ดี

สุรานี้เป็นความเสียหายมากมาย ๑) เสียทรัพย์ นั้นขั้นต้นก็เสียทรัพย์แล้ว เมื่อ เสียทรัพย์แล้วกินเมินเมาเข้าไปก็ก่อการทะเลาะวิวาทหาเรื่องหาราวทุบตีกัน ฆ่าฟันรัน แทะกันให้ฉิบหายวายปวงไปได้ เพราะโทษแห่งสุรา ๓) เกิดโรค โรคประเภทต่าง ๆ มักจะเกิดขึ้นเพราะการดื่มสุรามากเข้าไปนั่นเอง แล้ว ๔) ชอบยกตนโพนตัว แน่ และ ชอบอุกติตีเยนเสมอ ไปที่ไหนคนเมาสุราย่อมไม่มีใครอยากคบค้าสมาคม นอกจาก พวกเดียวกันเท่านั้นซึ่งเป็นคอสุราด้วยกัน

ปราชญ์ทั้งหลายท่านจึงไม่เยินยอสรรเสริญ ไม่มีพระพุทธเจ้าพระองค์ใดชมเชย น้ำบ้านี้ว่าเป็นของดิบของดี พอที่จะมายกยอกันขึ้นในสังคม ไปที่ไหนมีแต่แก้วเหล้า เต็มบ้านเต็มเมือง ไปสังคมใดมีแต่แก้วเหล้าเต็มสังคมนั้น ๆ ข้าราชการงานเมืองผู้โต ใหญ่เท่าไรขวดเหล้ายิ่งใหญ่ ๆ ใช้ไม่ได้เลย สิ่งที่ดีที่ตีกว่านี้ไม่มีแล้วหรือจึงต้องหา ของจนตรอกจนมุม ของเลวทรามต่ำช้า ของเป็นบ้าเป็นบออย่างนี้มาอวดมาโชว์กัน มัน โง่ขนาดไหนมนุษย์เรา ขอให้พิจารณาให้ดี ตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้าแล้วเป็น อย่างนั้น

เราไม่ได้ตำหนิผู้หนึ่งผู้ใด พุดตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้า หากเป็นของดิบ ของดีแล้ว สิ่งเหล่านี้มีมากมายก่ายกองในโลกในสงสาร จะส่งคนไปสวรรค์นิพพาน ส่ง ให้คนเป็นคนดีคนดีตั้งมากมายก่ายกองมาแล้ว แต่นี้รายไหนก็จมรายนั้น รายไหนก็ จม ๆ แล้วคนดื่มสุรานี้ไม่รู้จักอายเสียด้วย แม้จะเป็นคนชื้ออายุก็ตามพอพาดสุราเข้าไป นี้เป็นบ้านที่ หากความอายไม่ได้ ความกระต้างอยู่ในนั้นหมด ความถือเนื้อถือตัว ความเย่อหยิ่งจองหอง ความเสียท่าเสียทีอย่างรวดเร็วไม่มีใครสู้ ก็คือคนเมาสุรา จึงเป็นของไม่ดีในแง่ต่าง ๆ มีมากมายก่ายกอง

นี้แหละสมบัติของชาวพุทธเราควรมีประจำตัวของเรา ยิ่งได้ทุกคนยิ่งดี ถ้า ไม่ได้ก็ได้ข้อใดข้อหนึ่ง ได้ทุกข้อยิ่งดี ไม่ได้ข้อใดข้อหนึ่งได้ข้อใดข้อหนึ่งก็ยังมี ดีกว่า

เราจะเปล่งวาจาว่า พุทธิ ธมฺมํ สรณํ คจฺจามิ ปาณาติปาตา เวฯ เฉย ๆ มีแต่ลมปากหาความจริงใจไม่มีใช้ไม่ได้เลยชาวพุทธเรา เพราะฉะนั้นโลกจึงเกิดความเดือดร้อนวุ่นวายกันทุกแห่งทุกหนตำบลหมู่บ้าน เพราะคนเราไม่ฟังคำสั่งสอนคำจริงจากพระพุทธเจ้าที่ทรงสั่งสอนไว้ด้วยความเมตตา เอาแต่กิเลสตัณหาออกหน้าออกตา

กิเลสนี้มันเคยออกหน้ามาแล้ว ไปไหนมันไม่เคยเดินตามหลังใครแหละ มันเดินออกหน้า ๆ จูงจุมุกคนไปทั้งนั้นแหละ ไม่ว่าจะความโลภ ไม่ว่าจะความโกรธ ไม่ว่าจะราคะ ตัณหา กิเลสจูงจุมุกทั้งนั้น แม้ที่สุดการแต่งเนื้อแต่งตัว การอยู่การกินทุกสิ่งทุกอย่างมีแต่กิเลสนำหน้าทั้งนั้นละ แต่งกันอย่างฟู่ฟ่าหรูหราสะวิ๊ดสะว๊าด ดูไม่ได้ถ้าให้กิเลสพาแต่งเนื้อแต่งตัว การอยู่การกินก็ฟุ้งเฟ้อเห่อเหิม อะไรก็ตามการใช้การสอยไม่มีความพอดีพอดี มีแต่ความฟุ้งเฟ้อเห่อคะนองเป็นบ้าไปสด ๆ ร้อน ๆ นั้นแล นี่คือกิเลสนำหน้า เวลานี้มันก็นำหน้าเสียจนจะดูไม่ได้แล้วมนุษย์เรา จนเพื่อไปหมดไม่ว่าอะไร การอยู่ก็เพื่อ การกินก็เพื่อ การใช้การสอยก็เพื่อ การเคลื่อนไหวไปมา การประพฤตินั้นเพื่อประพฤติดัวเพื่อไปหมดมนุษย์เราเวลานี้ เพื่อเพราะอะไรถ้าไม่ใช่เพื่อเพราะกิเลส

ธรรมท่านไม่พาเพื่อ ธรรมเป็นแต่ของดีของดี มีความสงบเสงี่ยม การกินอยู่ การใช้การสอยถ้าเป็นไปตามธรรมเป็นผู้บงการเป็นผู้นำหน้าแล้ว การอยู่การกินก็พอดีพอดี การแต่งเนื้อแต่งตัวก็สวยงามสงบเสงี่ยมเรียบร้อยน่าดูน่าชม ไม่ว่าจะสิ่งใดถ้าธรรมเป็นผู้นำแล้วเป็นของดีของดี มีประมาณมีขอบเขตทั้งนั้น

เพราะฉะนั้นขอให้พี่น้องชาวพุทธทั้งหลายเราซึ่งเปล่งวาจาว่าเป็นชาวพุทธ ๆ ได้ระลึกไว้ในตัวของเราบ้าง ระลึกในตัวของเราแต่ละคน ๆ แล้วนำไปประพฤติปฏิบัติ จะทำให้เรามีความชุ่มเย็นเป็นสุข และให้ประเทศชาติบ้านเมืองได้รับความสงบร่มเย็นต่อไป สมกับเราเป็นชาวพุทธซึ่งเป็นลูกศิษย์ของจอมปราชญ์ฉลาดแหลมคม ไม่มีใครเกินพระพุทธเจ้า นี่เราก็เป็นลูกศิษย์พระพุทธเจ้าอย่าให้โง่เกินไปจนดูไม่ได้ จนเสียผู้เสียคนหาสาระแก่นสารไม่ได้ ไม่สมควรกับความเป็นมนุษย์ กับความเป็นลูกศิษย์ตถาคต เป็นพุทธบริษัท ให้ตั้งหน้าตั้งตา

วันนี้ก็ได้เทศน์ให้พี่น้องทั้งหลายฟังพอประมาณ แล้วส่วนบุญส่วนกุศลมากน้อยที่เราทั้งหลายได้บำเพ็ญนี้ ขออุทิศส่วนกุศลนี้ถึงคุณสุวิทย์ หวังหลี ซึ่งเป็นคนดีหาได้ยากในโลกนี้ ถ้ามีคนตัวอย่างนี้แล้วบ้านเมืองเราจะชุ่มเย็นมากที่สุด แต่นี้ก็หาได้ยาก

เพราะฉะนั้นจงให้น้อมเข้ามาซึ่งความดีทั้งหลาย เข้ามาหาในตัวของเราเอง ให้ต่างคนต่างประพฤติตัวให้ดีแล้วความดีจะปรากฏขึ้นในตัวของเรา แล้วความสุขความเจริญในตัวของเราที่เจริญ ไปสมาคมต่าง ๆ ก็เจริญ ไปส่วนรวมมากน้อยก็เจริญ ไปที่

ไหนเจริญทั้งนั้น เมื่อเป็นเช่นนั้นศาสนาพุทธของเราก็จะได้เจริญในหัวใจของชาวพุทธ
แล้วมีความสุขความสบายทั่วหน้ากัน

วันนี้ท่านทั้งหลายได้บำเพ็ญกุศล อุทิศส่วนกุศลทั้งหลายนี้ถึงคุณสุวิทย์ แม้
ท่านทั้งหลายเองที่มาบำเพ็ญก็ขอมองมีความสุขกายสบายใจ ได้สมมรรคสมผล ได้บุญได้
กุศล เจริญรุ่งเรืองในตนของตนโดยทั่วกัน

การแสดงธรรมก็เห็นว่าสมควรแก่เวลา จึงขอยุติเพียงเท่านี้ ขอความสวัสดีจงมี
แก่บรรดาพี่น้องทั้งหลายโดยทั่วกันเทอญ